

INGLIZ TILINI O'QITISHDA INTEGRATSION TA'LIMNING NAZARIY ASOSLARI

Qodirova Nargiza Kozimjonovna

Oltinko'l tumani 23-son umumiy o'rta ta'lim maktabi ingliz tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ta'lim tizimida ingliz tili darslarini tashkil etishda integratsion ta'limning ilmiy-nazariy xususiyatlari haqida fikr-mulohazalar yuritilgan. Shuningdek, integratsion ta'limning ijobiy va salbiy jihatlari yoritib berilgan.*

Kalit so'zlar: *ingliz tillari, integratsiya, metodika, ta'lim tizini, pedagog, pedagogik texnologiya.*

Bugungi kunda chet tilini o'rganish zamonaviy ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlariga aylanmoqda. Ushbu tilda gapiradiganlar uchun ochiq madaniy va ijtimoiy eshiklar iqtisodiy eshiklarga barchasi ochiq, chunki ingliz tilidan foydalanish ko'proq o'qish va ishlash imkoniyatlarini yaratadi. Ikkinchisi har bir davlatning mehnat bozorining raqobatdoshligi sharoitida yuqori baholanadi. Ilmu fan taraqqiyoti ko'z ilg'amas darajada tezlashgan davrda fanlararo integratsiya uzluksiz ta'limni yo'lga qo'yishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Integratsiya atamasi lotincha integratio so'zidan olingan bo'lib qo'shilish, birlashish ma'nolarini anglatadi. Ma'lumotlarni integratsiyalash har xil manbalarda mavjud bo'lgan materiallarni ma'lum maqsad asosida birlashtirib taqdim etishni nazarda tutadi. Integratsiyalashgan ta'lim va fanlararo aloqa bir-birini to'ldiradigan ikki xil tushuncha.

Talimda fanlararo aloqada o'quvchining ma'lum bilimlarni o'zlashtirish jarayonida u yoki bu muammoni imkon qadar chuqur anglash hamda olingan bilimlarni amaliyotga samarali joriy etishiga imkon berish maqsadida o'quv fanlari orasida o'rnatiladigan aloqa nazarda tutiladi. Integratsiya esa fanlararo aloqaga, ya'ni umuman fanlar, o'quv fanlari, ularning bo'lim va mavzulari bo'yicha olingan bilimlarga tayanilgan holda o'rganilgan masalaga xos bo'lgan yetakchi g'oyalar hamda hodisalarning izchil, har jihatdan chuqur hamda serqirra ochilishi demakdir. Ingliz tilini o'qitishda integratsiyalashgan ta'lim o'z o'rniga ega ekanligini kuzatishimiz mumkin.

Pedagokning bolani fikrlashga va turli sohalarga qiziqishini orttirishdagi o'rni ham bu yondashuvda o'zini oqlaydi. Bundan tashqari fanlararo aloqa o'rnatish ham sezilarli darajada oshadi. Ta'lim tizimini turli qismlarida maktabgacha ta'limdagi bolalar, boshlang'ich ta'limning o'quvchilari va yuqori sinflardagi o'quvchilar o'quv jarayonida chet tilini o'rganishni amalga oshirmoqda. Boshlang'ich ta'limda o'yin texnologiyasi bilan birga integratsion yondashuvni ham qo'llasa bo'ladi. Yuqori sinfdagi o'quvchilarga esa fikrlash, dunyoqarashni kengaytirishga ham omil bo'ladi. Yuqoridagilar mamlakat o'sib borayotganligiga texnologik rivojlanishiga turtki bo'ladi. Internet kabi kompyuter tarmoqlarini boshqarish turli xil ishlab chiqarish va hordiq chiqarish tizimlarida zarurdir. Shu tarzda, ushbu texnologiyalarni yangi o'qitish strategiyasining qismi sifatida pedagogik amaliyotga kiritish zarurati tug'ilmoqda. Shunday qilib, tilni o'qitish jarayonida texnologiyalardan foydalanish ko'proq samaralilikka olib keladi.

Fanlararo aloqa xarakteridagi integratsiyalashgan darslar tizimi ma'lum o'quv fani bo'yicha yil davomidagi mashg'ulotlarning katta qismini tashkil etishi lozim. O'zlashtirilgan

bilimlarni quyidagicha aniqlash mumkin: Masalan, biror badiiy kitoblarda berilgan qismlarni turli voqealarini tasvirlash, geografik o'rni bilan tanishish, undagi jonzotlarning biologik tuzilishi, o'simliklar bilan tanishish histuyg'ularni anglash kabi shakllanib kelayotgan shaxsning fikrlash, his qilish, qayg'udosh bo'lish singari jihatlardan rivojlanishiga o'z ta'sirini ko'rsatadi.

Biror muammoning yechimini fanlararo aloqaga asoslangan holda integratsion o'rganish uchun o'qituvchi, avval maqsadni aniq belgilab olishi, o'rganiladigan materialni qayta qarab chiqishi, uning samarali o'zlashtirilishi uchun mos metodlarni tanlashi, dars jarayonini tashkil etishning shakli va zaruriy ashyolarini aniqlashi va olinadigan natijalarni oldindan belgilab chiqishi taqozo etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Zaripova R.A. O'zbek o'rta maktablarida chet tilni o'qitish metodikasining asosiy yo'nalishtari. -Toshkent, 1979.
2. Zagvyazinskiy V.I. Metodologiya i metodika didakticheskix issledovaniy. - Moskva: Pedagogika, 1982.
3. Zimnyaya I.A. Psixologicheskaya xarakteristika slushaniya i govoreniya